

1994 жыл 10-ноябрьда КСМ-ни Президенттин Эркин Кеңешине тапшырып, өзүн жашамак Анатоль Гусев, он-жылдан Агалаң Жамал РФ-до Катардан паспорттосуу келгилери бла тибишпүү кезинде.

Бөлгөн бурлукну ала шүөхлүккү орунуну сала

Бу конюнде Анатолий Гусевка 75 жыл толгонды. Төрдө бөлгөнчү, аллай кезинде адамды жууулары, шүбөлөрү, ички нелгелери да аны жокко кызып алгышылдылай, адамлык шартларын белгилейди, жашоону багыт бечилдей. Мен да бөтөн бу сейрилик, көп билген, эсли адамды сураттууга кемим билген шартлаң кошошкярга, аны бла бирге ишлеген жылларыбыз эсгерип сеюме.

...1992 жылны жаз башы. Мен ол заманда «Кабардино-Балкарская правда» газетин редакторуну орунбасары болуп ишлегенме. Тезин айткак, ол кыйын, тынгысы заман эди, кыатыш-кыаралыкты, оюмсузлукту кезинде. Андан бир неча жыл алга алай болуп деп, амандоодо көргөн окуяга кыйын эди. Имбилс битеу оңуну кемиз кылуна жыйшыдырган сунар эдинг. Алгыш тыбеш-тыбеш туруучу, саламалашуучу, бирге туз-гыркын ашавучу адамга таш кезинде төрлөнгөндө.

Ол кезинде кыйынлыктын бир-бир газет публицистиканы башлары да көргөзүп турдыла: «Властьны тайдырырга корушчу», негда Властьга кимге эм кылай бла иткенде (Владимир Кузнецов) «Кыажулукну ким токтатыр?» «Бөлгөнчи ол бөлгөнча ушаты» (бу тизгинде авторуну стапылары). Ол заманда мени эсиме сөйгөн поэмиз Сергей Есенинни ма бу назму тизгинлери терек-терек келе эдиле.

*Ах, родина! Кайсы а тил
смешной,
На щипки вальсе летит сухой
румянец.
Язык сограждан стал мне как
чужой,
В своей стране я иностранец.*

Хо да, муну окууучуланы буткул жагда айтылганга, ал өзге санайык. Энди уа баш темабызга көчөйик. Ол апрельни башында болгон болуп эди дейме, манга ишмеш өспөлдө да, сени бла Емүзов тыбишери сюеди, дедице. Мен Тш байлалыкка эмда миллеттин ишери жаны бла министрво кураалганмын, аны башчысына ким салынганым да биле эдим. Алай Анатолий Гусевовични кеси бла уа тынш тыйоуд эдим.

Хар затны жи-жиги бла эзде туткан кыялында, алай, жанымдай эсем, мен, Юрий Пелипенко, кыянда бир неча адам министр бла биринчи көре Устанлары усталыкларын өздөрүнүн институтунда тыбештени. Ол анда ректордук этгенди. Ушакыбыз тынгыла да, мағаналы да болганда, Анатолий Гусевович билими, сабыр, хар жаны бла да туткул, этер ишин, аны амалдан да билген адамча көрдөндө манга. Жанылган да этмедим. Арта биринчи оюмул тод болгынына көп көре тышонгонмен.

Жангы ишми кыураган заманда болуучу эди, министри бла аны орунбасарларыны акыллары жеңи оруула келе эдиле. Биз не жупула «Тамаларлык» баш магамалла блы Кзабарты-Малкыны жальчычысызлыгынын жерини бирилгин, чеклерини көркөрусузулукларын, аны халкыга аралы, Россивде да политика сатуу-алуу экономика эм башка ишлемдерин көрүүлүргө керекби. Хар кыянда да КСМ-ни гражданларыны законду эркинликтери оюнчү кыаты союлжикчи...» - дегенди.

Республикада элинде деги этиле келген жумушланы уа кыл тамамларкыда Анатолий Гусевович миңда да акыллыгынын көргөзгөндө. Бош болган куулукулкага адам алгыны алында конкурс бардыганды. Аны жорукларыны а «Кабардино-Балкарская правда» газетте басмаларкыла (шындо ол сейр тыйоуду, ол заманда уа...) Сайлап барганда, профессионализмге, тыш кыярылай тилени билуге, иш көплөулүккө кыярылганды.

Бир кесектен профессионалду алай командада кыярыла. Бизде ол кезинде быйла тынгыла билимлери, улуу иш сынаулары да болган адам кыядан чыккыдыла деп сейр этерча. Аланы аспамысы тыш кыярылай тилден бир нечаны биле эди... Сайлап барганда, профессионализмге, тыш кыярылай тилени билуге, иш көплөулүккө кыярылганды.

Бир кесектен профессионалду алай командада кыярыла. Бизде ол кезинде быйла тынгыла билимлери, улуу иш сынаулары да болган адам кыядан чыккыдыла деп сейр этерча. Аланы аспамысы тыш кыярылай тилден бир нечаны биле эди... Сайлап барганда, профессионализмге, тыш кыярылай тилени билуге, иш көплөулүккө кыярылганды.

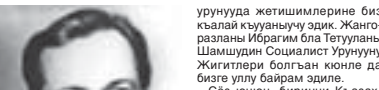
Бир кесектен профессионалду алай командада кыярыла. Бизде ол кезинде быйла тынгыла билимлери, улуу иш сынаулары да болган адам кыядан чыккыдыла деп сейр этерча. Аланы аспамысы тыш кыярылай тилден бир нечаны биле эди... Сайлап барганда, профессионализмге, тыш кыярылай тилени билуге, иш көплөулүккө кыярылганды.

Тамбла - Ата журтну Жигитлерини конюдю Жалкыбызны айтылык улантары

1971 жылны апрель айыны алай конюнде аллай Кзабарты-Малкы АССР-ни Баш Советини Президиумуну Председатели Гытылуаны Магоммет мағданчалыны урунуда жангы жетишимлери бла алгышырга, социалист эришуде айралмай болганла кыярыла саугала бериге ары барган эди. Ол кон Ата журтубузу нек сыйлы саугасы уа Молланы Окуну жушы Шарафуддинге берилгенди.

Ол кесини бригадасы бла мағданчал кызырга кысыр кыяны журып, тик энишеге жол ачууда битеуосоо рекорд тохтадырган эди. Огурулу тугул төбөкүла изленчүлүгү регериндегиле кыуат берген, ише жетсе, кырцанд кыаты, ары-тала билмеген таулу жаш кесини нелгелери бла бир айга кыяны терендеде 768 метр жол жүзгөннө. Ташып бергенде, 1970 сууну чыгарган деп да алай адамгага айтанчанды.

Гыттуу ул Молланы Шарафуддинн көкөргөнине Алтын Жулдузуну бла Ленинни ордунун тоюруу бригадасын июсонден айтанчынс, махтау сөзлери бөгөнд да куулулукта эшитилгенги турадыла. Ол кун тырнауучула асыру куулангандан, бирини ызындан бири санамакчыга, сөйгөн, багылы көргөн адамдарын Социалист Урунуну Жигити деген сыйлы ата тиийли болганы бла алгышылгандарында, мен да тилеке көргө жетпена болганмен.

Кылай кыуанда эди малкыра халкы кесини жигит улананы көкөргөнинде жылтырагачын биринчи жулдузун көрүп. Ол Кзабарттаны Жамбул областны Мерке районуна «Мерке» совхозунда чоңондор өздөрүнөчүн арасында бардырлык болган кыяны оюнчү. Атталаны Салих, сотно малчылыгыны айтырыгынын көрүдөрү битеу союз эришүүдө хорлап атларын айтырган кызыларга Чыгырланы Шамкыра, Умалкыны Фазика, бал ту чоңондор өздөрүндө жангы хорламгага жетишен кызыбыз Эзданылы Мария халкыбызны өкмөлөрүндө.

Андан берн танымла, байлалк журютеме Молланы Шарафуддинн бла. Республика да мен билген адам болуп, аны жанын аспамысы айтмаган, анга быйкы багыа бичмегичин инсан көрмөгөнө. Андан эди Молланы Шарафуддинн кыярыны жашууларында мағаналы жерини аспамысы айтмаган эки сөздөргө көп көрө делегал болгонду. Кыабарты-Малкыра обкомуну бюросунда членге бир

Кылай кыуанда эди малкыра халкы кесини жигит улананы көкөргөнинде жылтырагачын биринчи жулдузун көрүп. Ол Кзабарттаны Жамбул областны Мерке районуна «Мерке» совхозунда чоңондор өздөрүнөчүн арасында бардырлык болган кыяны оюнчү. Атталаны Салих, сотно малчылыгыны айтырыгынын көрүдөрү битеу союз эришүүдө хорлап атларын айтырган кызыларга Чыгырланы Шамкыра, Умалкыны Фазика, бал ту чоңондор өздөрүндө жангы хорламгага жетишен кызыбыз Эзданылы Мария халкыбызны өкмөлөрүндө.

Миллетибизни республикадан тышында жашагачын, ишлеген, атларын битеу кыярыбыз айтырган жашларыбызны

Кытапкана

Адабиятыбызны айныуна кыяйгыра

Мария бла Виктор Кутурлованы «Полиграфия» и «Китап басмаларында» филолог-публицист Коочукурузун Раваннага маңылык кыяйгыра. Автор-кыргыз жашыны ичинде жазып турган кыялыны бла эселерин кошошканды.

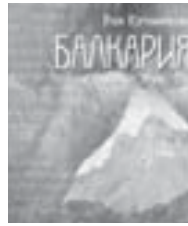
Миллет култураны айныуна, жи байлыкты аспамысы автор дайдам да эс бурганлай турды. Аны ол ушанлары жангы чыгармаларында да иш эсендеди. «Балкары: лики, занкы, тексты» деген китат бир кыуун кесектен кыярылганды. Аны биринчи бла экинчи башлары толунсуйлап лтературага аталында.

Алай бла «Спасет притяжение» деген статьяда малкыра халкы журцундан зор бла көрүлгөн эди. 2013 жылда кызырла кыярыла байлалык жашууна литературагы эм култураны оюсери

бургангыны, малкыра, кзабарты адабиятыны оюслеринден кесини оюун билдринген да хапарланды. Белгили поэт Бабаланы Ибрагимте да авторну экинчи кыялы болганачын биз «Побежденный» вышым началом» деген статьяда көрөбиз. Саулай чыгармачылыгында да Кичмежанлы Рау кыярай-малкыра култураны, литературагы да айныуна дайыма кыяйгырланлай турду. Таулу художиктерин оюслеринен ол буюндогон дери да көп көрө жазат турганды газетлени, журналланы беттеринде, башка кытаптаринда да.

Бул жол а автор айтыллык, журналистик беттеринде, башка кытаптаринда да.

Бир жол а автор айтыллык, журналистик беттеринде, башка кытаптаринда да.

Култураны проблемаларын оюслеринден эм башка политикага аспамысы айтмаган сейр эткендирилде.

КЕЛИШИМ

Шойгу аскерге Дагьыстандан чакырыллык жашланы санын көбөйтүргө айтхангы

Дагьыстанды башчылары аскерге бу кавак республикадан барлык жашланы санын көбөйтүүнө июсонду КСР-орунууну министрво бла келишим эткенди.

«Известия» Кыргыз Демалды депутат Гаджи Сафаралиев айтканча, алай оюн, республиканы башчысы Магомедов Магомедов бла министр Сергей Шойгу тыбештенд сора этилгенди.

«Селештин кезинде Шойгу аскерге Дагьыстандан 2013 жылда куоз арты-жаш башы кезинде чакырыллык жашланы котоларын 4 миң адамгага дери көбөйтүргө сз бергенди, дегенди депутат. Дагьыстантын президентти пресс-службеда «Известия» билдиргенерча, ол керти информерация. КСР-орунууну министрвода уа аны июсонден бир зат да айтмаганды.

Армияда дагыстаныяланы азайтанларыны июсонден оюончү. Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

«Известия» дагыда билдиргенче, Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

«Известия» дагыда билдиргенче, Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

«Известия» дагыда билдиргенче, Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

«Известия» дагыда билдиргенче, Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

«Известия» дагыда билдиргенче, Дагьыстандын министрвода да көбөйтүргө айтканча, КСР-орунууну министрвода быйла кыоркунуу бир эсида - аскерде ойретилген жашла Россияни кыоркулугу аскерни солдаттары болмай, теркордуктарыны келемелете тиийилликте журютемегелени июсонден республиканы башчылары да айттады.

АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

«Заман» газетини редактору, КСМ-ни Жаматуу органасыны председатели орунбасары

Атай кыуанда эди малкыра халкы кесини жигит улананы көкөргөнинде жылтырагачын биринчи жулдузун көрүп. Ол Кзабарттаны Жамбул областны Мерке районуна «Мерке» совхозунда чоңондор өздөрүнөчүн арасында бардырлык болган кыяны оюнчү. Атталаны Салих, сотно малчылыгыны айтырыгынын көрүдөрү битеу союз эришүүдө хорлап атларын айтырган кызыларга Чыгырланы Шамкыра, Умалкыны Фазика, бал ту чоңондор өздөрүндө жангы хорламгага жетишен кызыбыз Эзданылы Мария халкыбызны өкмөлөрүндө.

Темуртаны Мухадди
СММАЛА: МОЛЛАЛАНЫ ШАРАФУДИНИ

